

Valkay Zoltán

A könyv metamorfózisa

Elhangzott méltatás Sagmeister Peity Laura magyarkanizsai képzőművésznék a horgosi József Attila Könyvtárban 2016. október 13-án megnyílt megegyező című kiállításának megnyitóján

„Vannak költők, akik mintha maguknak suttognák szövegeiket, akár valami rejtjeles üzenetet, amit minden erőfeszítésünk ellenére is csak részben érthetünk meg” mondja Branislav Petrović. Sagmeister Peity Laura kanizsai képzőművész nem ilyen festmény-költő. A gondolat, mint jelenség közlése számára mindig is a művészetek egyik legfontosabb feladatának számított. A lét-ismeretről való jelhagyás, az ismertető jel-képzés csakúgy. És ezekben a könyvnek, az írásnak hosszú-hosszú ideig fontos szerep jutott. A könyvnek, mint gondolat-tárolónak; mint kultikus tárgynak szemléltetésére, mintegy újabb ábrázolására tett kísérletet Sagmeister Peity Laura, amikor Torok Melindához hasonlatosan „könyves installációk” építésébe kezdett. Könyv-olvasatai, könyv-szobrai rétegezettek, kihívóan meglepőek. Mert mi minden lehet még egy teleírt oldalak füzéréből összeállított füzet? Egy gondolat- és képzelet gyűjtemény? A könyvhöz, mint műtárgyhoz alkotónk a belerajzolással, belevágással, lapjainak hajtogatásával, szétszedésével olyan többlet energiát tett, amely által az **eidós**-hordozó nem díszítést, sokkal inkább egy újabb, – magán a könyvön is túlmutató **dinamis**-t kapott. Nem díszített könyveket készített, hanem meg- és tovább dolgozott könyveket. Szó szerint átalakított könyveket, melyek átalakíthatósága különösen a leprellőknél szemléletes. De hasonlóan járt el a lapjaira szedett kötetekkel is. Laura tehát nem könyv-illusztrációkat készít, nem illusztrálja a könyveket; alkotó-beavatkozása nyomán maga a könyv lesz az illusztráció. Tette mindezt, igaz *homo-ludens* módjára – mint egy önfeledten és felszabadultan játszó gyermeki lélek. Ily módon jöttek létre rajzos füzetek – szabadságból születve szabadon, melyekről azt gondolhatnánk, hogy egyszerűen „összerajzolta/összefestette” őket. Rajzolt és festett át az íráson, át a bekezdésen és tárgyaláson, át a szövegek végkifejletén... De Laura könyvlapjain, könyveiben megjelenő grafikái, vizuális gondolat-lenyomatai ugyanakkor mintegy felkiáltó-jelként, jelzésértékűen utalnak vissza magára a könyvre, annak ősfeladatára: hiszen fáik, baglyai, almái, de még gyíkjai is mind-mind a könyv-eszme jelképes alap-kifejeződései. A bölcsesség, a tudás, a megújulás pandanjai. Ugyanakkor tudni kell azt is, hogy a könyv-lapokon leírt gondolatok ezen beavatkozások, könyvátalakítások és rajz-művek által új életre kelnek – mintegy megelevenednek. A betűkből kinövő szavak, mondatok újabb üzenet-szedimentációt közvetítenek. A rendezett sorokba, oldalakba szedett írás-jelek és a szabadon terjengő rajz-ábrák nem megszokott kontextusba helyezése által a könyv, de a rajz/festmény alapeszméje és létezés-*modus*-a is újabb többlet-réteggel gazdagodik. Bizony mondjuk el azt is, hogy a játékos gyermeki igazság kifejeződése mellett Laura ezen alkotása közben csaknem úgy viselkedett, mint egy szenvedélyes könyvtáros: könyveit, azaz könyvszobrait mámorossággal, ám mégis bizonyos fokú kiegyensúlyozottsággal képezte ki. Alkotási módszerében a játékoság és mérlegelés vegyítése; házasítása e műveinél is kiviláglik. Mindez mellett semmiképpen sem hagyható figyelmen kívül az a különös és észlelt párhuzam; ami a Libra/Mérleg és a Liber/Könyv szavak egybehangzása közé vonható, mely értelmeik ugyanakkor itt és most, és nem véletlenül éppen alkotónkban, Laurában, ebben a „könyves” tárlatában ér össze.